

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยอนาคต (Futures Research) โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะสำหรับผู้บริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยบูรพาในทศวรรษหน้า เพื่อให้ทราบสมรรถนะที่ผู้บริหารควรจะมี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

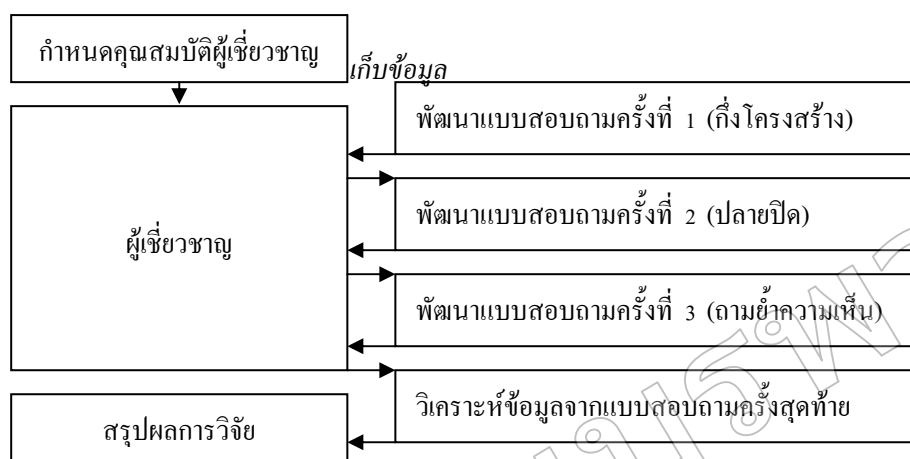
ศึกษาสมรรถนะสำหรับผู้บริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยบูรพาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้สมรรถนะของผู้บริหารในอนาคตเพื่อที่มหาวิทยาลัยบูรพาจะได้ทราบว่าการจัดการศึกษานานาชาติในอนาคตจะต้องมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะอย่างไร ขั้นตอนการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 3-1 มีดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ โดยเน้นประสบการณ์ในการบริหารงานบัณฑิตศึกษานานาชาติ จากนั้นเลือกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญภายใน คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ผู้บริหารระดับคณะ วิทยาลัย ภาควิชา หรือส่วนงานที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานานาชาติ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารในการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาลำดับต้นนานาชาติ จำนวน 10 คน จากคณะ วิทยาลัย ภาควิชา หรือส่วนงานที่กำลังเปิดสอนหรือเคยเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยในสำนักงานอธิการบดี

1.2 ผู้เชี่ยวชาญภายนอก คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยบูรพา โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 7 คน จากผู้บริหารในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน ของสถาบันที่มีนักศึกษาต่างชาติศึกษาต่อ จากข้อมูลของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษาไทยในปีการศึกษา 2551 และผู้บริหารหรือผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้พยายามวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามเกณฑ์ของการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย โดยมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญรวม 17 คน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540)

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2. พัฒนาแบบสอบถามรอบแรก โดยมีโครงสร้างรายการสมรรถนะซึ่งได้มาจากการรวบรวมและคัดเลือกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) สอบถามและสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัยให้ได้ประเด็นในการพัฒนาแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ใช้แบบสอบถามนี้สำรวจความคิดเห็นรอบที่ 1

3. วิเคราะห์แบบสอบถาม นำคำตอบที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ จัดประเภทและหมวดหมู่ให้ง่ายแก่การเข้าใจ และพัฒนาเป็นแบบสอบถามรอบที่สอง ซึ่งมีคำถามประเภทปลายปิด (Close-ended Questions) และให้เรียงลำดับความสำคัญหรือให้ประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่

- 1 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ น้อยที่สุด
- 2 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ น้อย
- 3 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ มาก
- 4 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ มากที่สุด
4. ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและปรับแก้ไข
5. นำไปทดลองใช้และปรับปรุงข้อผิดพลาด แล้วส่งสำรวจครั้งที่ 2
6. พัฒนาแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยนำผลสำรวจครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ SPSS 12.0 for Windows จากนั้นพัฒนาแบบสอบถามขึ้นใหม่ โดยระบุค่าสถิติทั้ง 2 ประเภทไว้ในแบบสอบถามด้วย พร้อมทั้งระบุว่าผู้เข้าร่วมวิจัยคนนั้นมีความเห็นอยู่จุดใด ในหรือนอกพิสัย แล้วส่งให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบในรอบที่ 3 พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบด้วย

7. เมื่อไม่พบว่ามีผู้ตอบนอกพิสัย จึงวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) จากการสำรวจครั้งสุดท้ายเพื่อให้ได้ค่าตัวแทนคำตอบของกลุ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น (หน้า 63) ซึ่งเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยพิจารณารายชื่อร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงเรียนเชิญอย่างไม่เป็นทางการก่อน จากนั้นจึงขอหนังสือเชิญจากคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวเพื่อเรียนเชิญอย่างเป็นทางการในลำดับต่อไป โดยมีผู้ตอบกลับและยินดีเข้าร่วมงานวิจัยเพียง 17 คน (ดังรายนามในภาคผนวก ก หน้า 96) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญภายใน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญภายนอก 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (ภาคผนวก ข หน้า 115) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามครั้งที่ 1 โดยมีโครงสร้างรายการสมรรถนะได้มาจากการรวบรวมและคัดเลือกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับคำถามปลายเปิด สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ จัดประเภท และหมวดหมู่ให้ง่ายแก่การเข้าใจ และพัฒนาเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งมีคำถามประเภทปลายปิด และให้เรียงลำดับความสำคัญหรือให้ประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่

- 1 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ น้อยที่สุด
- 2 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ น้อย
- 3 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ มาก
- 4 ระดับความจำเป็นต้องมีสมรรถนะ มากที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ค หน้า 125) เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามและข้อรายการตามคำแนะนำ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทดลองใช้กับอาจารย์และบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 9 ท่าน นำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .940 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง .865 - .914 ซึ่งแสดงถึงความคงเส้นคงวาในการวัดหรือความสอดคล้องภายในของเครื่องมือชุดนี้มีความเชื่อถือได้สูง ในแบบสอบถาม 1 ชุด ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามหลักด้านสมรรถนะประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลัก เพื่อการบริหารงานบัณฑิตศึกษา สมรรถนะเฉพาะหน้าที่เพื่อการบริหารงานบัณฑิตศึกษานานาชาติ และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลหลักสูตรนานาชาติ ระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะหรือวิทยาลัย และรายชื่อผู้บริหารที่ดูแลจัดการหลักสูตรนานาชาติดังกล่าว จากนั้นประสานขอความอนุเคราะห์กับผู้เชี่ยวชาญให้เป็นผู้ให้ข้อมูล ตอบแบบสอบถามในการวิจัย ในส่วนผู้เชี่ยวชาญภายนอก ได้ค้นคว้าสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ จากนั้นสืบค้นถึง คณะหรือวิทยาลัยในสถาบันนั้น ๆ ที่มีนักศึกษาต่างชาติศึกษาอยู่ โดยอ้างอิงจากข้อมูลของสำนัก ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) และประสาน ไปยังคณบดีหรือผู้อำนวยการ เพื่อเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม

2. ขอหนังสือจากคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวถึงผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เพื่อขอ ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายวันเวลาในการไปเก็บข้อมูล ระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2553 การเก็บข้อมูลนั้น ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการไปพบด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ โทรสาร และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ SPSS 12.0 for Windows ดังนี้

1. มัชฐาน (Median แทนด้วยสัญลักษณ์ Mdn) คือ ค่าที่อยู่ตรงตำแหน่งกลางในการ แจกแจงข้อมูลหรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 (Zikmund, 2003) เมื่อข้อมูลนั้น ๆ มีการเรียงลำดับ (จาก มากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามาก) เป็นการหาค่าเฉลี่ยเพื่อต้องการทราบว่าข้อมูลที่เก็บ รวบรวมมามีค่าใดที่เป็นค่ากลาง

$$Mdn = \frac{n+1}{2}$$

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile, Q) คือ ค่าที่แสดงให้เห็นว่าข้อมูล 50% ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดแตกต่างกันเท่าไร หาได้จากค่าควอไทล์ที่ 3 (Q3) ลบด้วยค่าควอไทล์ที่ 1 (Q1) แล้วหารด้วย 2 เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล

$$Q = \frac{Q3 - Q1}{2}$$

Q1 คือ ค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 25% หรือ $\frac{1}{4}$ ของข้อมูลที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้

Q2 คือ ค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 50% หรือ $\frac{1}{2}$ ของข้อมูลที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้ หรือค่ามัธยฐาน

Q3 คือ ค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 75% หรือ $\frac{3}{4}$ ของข้อมูลที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้

Q4 คือ ค่าข้อมูลสูงสุดของการกระจาย เป็นค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 100% ของข้อมูลที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้

3. ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้ในส่วนของการหาความเชื่อมั่น (Reliability) คำนวณโดยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติ SPSS 12.0 for Windows เช่นเดียวกัน

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้

Si^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

K = จำนวนข้อทั้งหมด

St^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

คำนวณหา Si^2 และ St^2 จากสูตร

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (N \text{ แทนจำนวนคน})$$